

Vanhusten palvelutarpeet moninaisia – Yksilöiden ja ryhmien erityistarpeet tulevaisuuden hyvinvointi- ja yhteisöpalveluiden kehityksen perustana

Vanhusten palveluita 25 paikkakunnalla tarjoava Setlementtiliike ja sen kattojärjestö Setlementtiliitto ovat pohtineet laajasti vanhuspalveluiden kehittämiseen liittyviä kysymyksiä väestön ikääntymisen, taloudellisen taantuman ja valtion ja kuntien vanhusten hoitoon liittyvien linjavetojen johdosta. Yhteisöllisten asumismuotojen ja niissä tarjottavien tukipalveluiden on todettu vastaavan erilaisten vanhusryhmien tarpeisiin niin ihmisarvon kuin järkipäiväisen taloudenpidon näkökulmasta.

Ajankohtaiseen vanhusten laitospalveluiden tilaan liittyvään keskusteluun ottaa nyt osaa Setlementtiliiton kehittämispäällikkö Pirkko Ruuskanen-Parrukoski: ”Olennaista on vanhusten tarpeiden yksilöllinen huomioiminen. Elävä elämä ihmisen ”laitoskodin” ympärillä on tärkeää. Jos rakennamme ”vain” hoitolaitoksen, se pysyy laitoksena helpommin. Jos rakennamme vanhusten hoito-osaston/-kerroksen osaksi muuta asumista tai yhteisöllisestä toimintaa tuottavaa ”kampusta” myös hoitopaikka yhteisöllistyy. Monenlaisia palveluita tarjoavissa yhteisökeskuksissa on helppo hyödyntää moniammatillista osaamista - myös luottamushenkilöitä ja vapaaehtoisia on helpompi saada tämän tyyppisiin keskittymiin. Vanhukset tarvitsevat apua arjen askareissa ja asioiden hoitamisessa, mitä pystytään tarjoamaan suuressa määrin koordinoitun vapaaehtoistyön voimin. Tarvitaan myös seuraa ja verkostoja, ryhmätoimintaa ja harrastuksia - ennen kaikkea välittämistä ja myös paikkaa, jonne voi tulla ja tulla kuulluksi ja nähdyksi - myös niille, jotka vielä asuvat muuten täysin itsellisesti. Tärkeää on, että tarjolla on apua liikkumiseen, jos sitä tarvitsee. Muutenhan osallistuminen on mahdotonta.”

Kunnille tarjottavien hyvinvointipalveluiden määrän ja laadun lisäksi jatkuvan kehitystyön kohteena Setlementtiliikkeessä ovat moninaiset yhteisöpalvelumuodot, joita toteutetaan vapaaehtoistyöntekijäjoukon ja mm. RAY:n tuen voimin. Setlementtiliikkeellä on ainutlaatuinen lähtökohta seniori- ja vanhuspalvelukehitykseen liikkeen muiden toimialueiden palveluiden linkittyessä luontaisesti myös ikääntyvien palvelutoimintaan: Monikulttuurinen työ, tukiasumisen monet muodot, kansalaisopistotoiminta, vapaaehtoisille suunnattu opintotoiminta, päihdetyö ja laaja kriisityöosaaminen ovat mahdollistaneet uudenlaisten vanhuspalvelumuotojen kehittämisen. Esimerkkeinä maahanmuuttajataustaisten, päihdeongelmaisten ja kehitysvammaisten vanhusten erityiset palvelumuodot.

”Paljon puhuttanut vanhusten laitoshoidon puutteiden korjaus vaatii sääntelyn, lainsäädännön ja valvonnan lisäksi asiantuntijuuden kehittämistä ja asennemuutosta. Vanhuus ei ole mikään erityistila vaan osa elämänkulkua ja elämää. Kuntien palveluvastuun lisäksi vastuuta vanhustemme hyvinvoinnista on kannettava yhteisöllisesti”, sanoo Pirkko Ruuskanen-Parrukoski.

Setlementtiliike ja Setlementtiliitto

1918 perustettu Setlementtiliitto on sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämänkulkujärjestö, jonka muodostavat 37 paikallista setlementtiä ympäri Suomen. Setlementtiliikkeen palveluksessa on runsaat 3000 ammattilaista ja heidän kanssaan setlementtityötä tekee iso joukko vapaaehtoisia. Toimintamuotoja ovat seniori- ja vanhustyö, lapsi- ja

nuorisotyö, monikulttuurinen työ, yhteisöllisten asumismuotojen kehittäminen ja tuotanto, tuetun asumisen eri muodot, 18 kansalaisopiston, 2 kansanopiston ja 2 erityisoppilaitoksen koulutustarjonta, erilaiset kriisityömuodot, päihdekuntoutuspalvelut, velkaneuvonta, sovittelutoiminta ja Rikosuhripäivystys. Liikkeen toiminnan perustana ovat 1800-luvun lopulla Itä-Lontoon köyhimpiin kortteleihin perustetut kansalaiskeskukset, joissa tarjottiin niin koulutusta kuin tukea sosiaalisten ongelmien kanssa kamppaileville. Setlementtiliike ei ole hyväntekeväisyysjärjestö vaan perustaa ideologiansa yhteisöllisyyden voimistavaan vaikutukseen ja yksilöllisyyden ja moninaisuuden arvostamiseen kaikessa toiminnassaan. Setlementtiliiton ja sen jäsenjärjestöjen toiminnan mahdollistavat tuotettujen hyvinvointipalveluiden palvelumaksut, RAY:n avustukset, ministeriöiden myöntämät korvamerkitetyt tuet sekä yksityishenkilöiltä saadut lahjoitukset. Toiminta on voittoa tavoittelematonta.

Vanhustyön erityisosaamista Setlementtiliitossa: Pirkko Ruuskanen-Parrukoski

Setlementtiliiton seniori- ja vanhustyön kehittämisspäällikkö Pirkko Ruuskanen-Parrukoski on koulutukseltaan terveydenhuollon maisteri. Hän tekee parhaillaan väitöskirjaa vanhusten hyvinvointipalveluista Lapin Yliopistossa (väitöskirja-aihe: Kolmannen sektorin rooli vanhusten hyvinvointipalveluissa – setlementtityön kehittäminen toimintatutkimuksen avulla). Pirkko on toiminut aiemmin sairaanhoitaja, erikoissairanhoitaja ja osastonhoitajana Roihuvuoren sairaskodissa, sairaanhoidon opettajana ja rehtorina Helsingin Diakoniaopistossa sekä yksikönjohtajana Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Maanpuolustuskurssin käynyt Pirkko on toiminut myös useissa luottamustehtävissä mm. Suomalaisen Työn Liiton valtuuskunnassa, Tapiola-ryhmän hallintoneuvostojen yhteistyövaliokunnassa ja Henki-Tapiolan hallintoneuvostossa.

Lisätiedot:

Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, kehittämisspäällikkö, Suomen Setlementtiliitto
gsm 050 563 4671
pirkko.ruuskanen-parrukoski@setlementtiliitto.fi

Pentti Lemmetyinen, pääsihteeri, Suomen Setlementtiliitto
gsm 0400 961469
pentti.lemmetyinen@setlementtiliitto.fi

Tiia Samallahti, markkinointi&viestintä, Suomen Setlementtiliitto
gsm 040 528 8450
tiia.samallahti@setlementtiliitto.fi